

Ręcznie) zwłaszcza ze względów ekologicznych jako konsekwencja przestrzegania przepisów prawnych o obszarach chronionych znajdujących się na terenie gminy. Źródłem zanieczyszczeń w gminie jest także ruch komunikacyjny, zwłaszcza na drodze wojewódzkiej nr 742 relacji Przyglów – Ręczno – Przedbórz – Włoszczowa.

Niekorzystny wpływ na stan atmosfery w gminie mają także źródła zanieczyszczeń zlokalizowane poza jej granicami. Z uwagi na charakter cyrkulacji, są to przede wszystkim zakłady przemysłowe zlokalizowane na zachód od gminy, przede wszystkim w Bełchatowie i Radomsku. Stopień i zasięg oddziaływania substancji emitowanych (SO_2 , NO_x , węglowodory, pyły) jest różny w zależności od stopnia oczyszczania spalin, wielkości ich emisji oraz warunków atmosferycznych.

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń uzyskać można poprzez zastosowanie urządzeń redukujących emisję oraz rezygnowanie z technologii przestarzałych, szkodliwych ekologicznie. Działania te powinny polegać na wyłączeniu lokalnych kotłowni na węgiel, szersze stosowanie gazu i ograniczanie liczby indywidualnych palenisk. Równie ważne jest ograniczenie zasięgu oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń co można zrealizować poprzez obudowanie emitorów pasami zieleni o szerokości i składzie gatunkowym dostosowanym do intensywności i rodzaju zanieczyszczeń (pasy izolacyjne wzdłuż dróg, wokół stacji paliw, zakładów przemysłowych itp.).

Wskazana jest także redukcja uciążliwości związanych z nadmiernym hałasem. Na terenie gminy znaczny ruch komunikacyjny odbywa się przede wszystkim drogą wojewódzką. Strefa klimatu akustycznego o szerokości dostosowanej do natężenia hałasu spowodowanego ruchem pojazdów kołowych powinna być traktowana jako strefa potencjalnie negatywnych skutków dla ludzi, głównie w odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej (budynki oświaty, zdrowia, wypoczynku). Obiekty takie powinny być chronione poprzez stosowanie izolacyjnych pasów zieleni lub za pomocą rozwiązań technicznych.

W celu poprawy warunków klimatycznych we wklęsłych formach terenu należy zapewnić tam swobodny przepływ powietrza poprzez likwidację wszelkich zapór poprzecznych. O ile to możliwe należy zachować obszary dolinne w formie użytków zielonych lub, jeśli została tam przekształcona antropogenicznie roślinność, umożliwić odnowienie się naturalnych zbiorowisk roślinnych (olsy, łągi).

2. Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska kulturowego

W związku z rolniczym charakterem gminy podstawowe zagrożenia środowiska kulturowego związane są z rozwojem zabudowy zagrodowej i wzrostem intensywności działań mających na celu zwiększenie produkcji rolnej. Zagrożeniem dla zasobów kulturowych jest także wyludnianie gminy spowodowane niskim stopniem zainwestowania na tym obszarze, a także nowa zabudowa niewłaściwa w formie i skali dla kulturowego sąsiedztwa.

W celu ochrony wartościowych elementów spuścizny historycznej na terenie gminy należy:

- objąć ochroną konserwatorską „B” układy przestrzenne historycznych miejscowości: Majkowice, Ręčno Kolonia, Stobnica oraz Dęby, Łęki Królewskie, Ręčno i Zbyłowice oraz chronić zabytkowy układ urbanistyczny wsi Bąkowa Góra. Najcenniejsze układy zespołów osiedleńczych istnieją w Majkowicach i Bąkowej Górze. Działania ochronne to przede wszystkim utrzymanie bądź przywrócenie pierwotnego stanu zabytkowych układów przestrzennych, ograniczenia w zakresie lokalizacji i charakteru nowych inwestycji. Wskazane jest zwłaszcza zapobieganie rozwojowi osadnictwa na terenach wsi Majkowice (obszar położony na wschód i południowy wschód od wsi), co może doprowadzić do zakłócenia historycznego układu przestrzennego i zniekształcenia obecnej fizjonomii krajobrazu. Szczyt wzniesienia Bąkowa Góra znajduje się pod ścisłą ochroną konserwatorską. Wskazane jest powiększenie obszaru objętego ochroną poprzez wprowadzenie strefy częściowej ochrony konserwatorskiej („B”) w taki sposób by objęła ona, oprócz wsi także tereny w bezpośrednim sąsiedztwie strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej (cmentarz, okrężną drogę wokół szczytu góry z cennym szpalerem wierzb),
- wprowadzić strefę ochrony i kształtowania przedpola widoku w celu zachowania widoku na Bąkową Górę oraz ochrony panoramy pól, łąk, lasów i wsi wraz z kościołem roztaczającej się z drogi okrężnej wokół szczytu góry, niedopuszczenia do jej przesłonięcia względnie zakłócenia,
- wprowadzić wyznaczoną planem regionalnym zagospodarowania przestrzennego województwa piotrkowskiego, strefę chronionego krajobrazu kulturowego i przestrzeganie określonych w ten sposób zasad zagospodarowania terenu, przede wszystkim zakazu wprowadzania wszelkich funkcji mogących spowodować dewastację otoczenia (zwłaszcza przemysłu),

Wszelkie działania przestrzenne w proponowanych strefach powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Łodzi – Oddział w Piotrkowie Trybunalskim. Nowa zabudowa lokalizowana na obszarach objętych ochroną konserwatorską powinna nawiązywać do zabudowy historycznej oraz powinna być wkomponowana w istniejące środowisko kulturowe.

- chronić ruiny zamków w Bąkowej Górze i Majkowicach poprzez ich konserwację i zachowanie w niezmienionym stanie. Wszelkie działania inwestycyjne na tych obiektach wymagają uzgodnienia z WKZ,
- przeprowadzić prace rewaloryzacyjne i porządkujące obszar zabytkowego parku w Bąkowej Górze. Wszystkie drzewa spełniające wymagane kryteria należy uznać za pomniki przyrody. Cały szczyt Bąkowej Góry wraz z parkiem, ruinami zamku, dworem i niepowtarzalnym krajobrazem powinien być chroniony przed przekształcaniem,
- przeprowadzić prace porządkowe i rewaloryzacyjne parku w Majkowicach. Należy podjąć wszelkie działania w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu elementów zakłócających przestrzeń parku – drogi i ogrodzenia. Najcenniejszy starodrzew – stare dęby i wierzyby należy uznać za pomniki przyrody a wszystkie pozostałe drzewa chronić jako dziedzictwo naturalne.

Wszystkie parki zabytkowe powinny zostać oznakowane i opisane w sposób podkreślający zasady ich ochrony i użytkowania. Parki wymagają ponadto, jeśli to możliwe, wydobycia charakterystycznych cech kompozycji układów. Bardzo ważne jest także zapewnienie im właściwej formy użytkowania.

- objęcie ochroną stanowisk i stref archeologicznych. Wszelkie działania na terenie stanowisk archeologicznych oraz w ich otoczeniu wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim, w celu określenia warunków prowadzenia tych prac i zakresu nadzoru archeologicznego - badań ratowniczo - dokumentacyjnych, niezbędnych przy działaniach podejmowanych na terenie obszaru chronionego (zgodnie z art. 5, poz. 5 i 12 oraz art. 18, 21, 24 ustawy o ochronie dóbr kultury).

Ponadto wskazane jest:

- prowadzenie gospodarki mającej na celu wyeksponowanie obiektów zabytkowych, eliminowanie obiektów dysharmonizujących z obiektem zabytkowym oraz porządkowanie otaczającej przestrzeni,
- przeprowadzenie rewaloryzacji wsi Bąkowa Góra i Majkowice,
- określenie zakresu i form ochrony historycznych układów urbanistycznych wsi poprzez prace studialne i inwentaryzacyjne,
- opracowanie studium ochrony i kształtowania krajobrazu w odniesieniu do obszaru parku krajobrazu kulturowego wyznaczonego w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- oznakowanie obiektów zabytkowych i znajdujących się w ewidencji WKZ oraz przeprowadzenie inwentaryzacji: nie istnieje jeden z młynów w Stobnicy, nie ma również młyna w Bąkowej Górze,
- przeprowadzenie bieżących remontów wszystkich wymagających tego typu działań obiektów umieszczonych w rejestrze zabytków bądź w ewidencji WKZ.

Na terenach wpisanych do rejestru zabytków bądź znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej **obowiązuje** uzgodnienie projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ze względu na zachowanie licznych walorów kulturowych znaczna część gminy została wskazana do objęcia strefą chronionego krajobrazu kulturowego. Granice obszaru zostały wyznaczone w taki sposób, aby objąć najbardziej cenne elementy spuścizny historycznej, wartości krajobrazowe oraz krajoznawcze, których kompleksowa ochrona ma doprowadzić do przetrwania zachowanych do dziś, niepowtarzalnych już elementów krajobrazu kulturowego. W granicach chronionego krajobrazu kulturowego należy:

- stopniowo eliminować i nie dopuszczać do lokalizacji obiektów architektonicznych obniżających jakość przestrzeni, takich jak: wprowadzanie wielkogabarytowych reklam, wprowadzanie ogrodzeń przysłaniających widok obszarów objętych ochroną, eliminowanie w miarę możliwości istniejących napowietrznych linii przesyłowych wszelkiego typu,
- w celu ochrony krajobrazu wiejskiego przestrzegać kontynuacji miejscowych form architektonicznych; układy przestrzenne nie przebadanych wsi wymagają badań a następnie określenia dla nich ewentualnego stopnia szczegółowej ochrony,

- chronić poszczególne elementy walory krajobrazu przyrodniczego (szata roślinna, zieleń, układ hydrograficzny, rzeźba terenu) oraz układy kompozycyjne będące bezpośrednim wynikiem nakładania się środowiska kulturowego i działań człowieka,
- kultywować zachowane elementy folkloru, dbać o przetrwanie tradycji, twórczości ludowej oraz wszelkich pozostałych przejawów kultury charakterystycznej dla opisywanego regionu (malarstwo, rzeźbiarstwo, legendy, piosenki itp.).

Z uwagi na stosunkowo dobrze zachowany krajobraz przyrodniczy o dużych walorach użytkowych, tradycyjny krajobraz rolniczy oraz harmonijny i naturalny krajobraz historyczny o walorach zabytkowych teren gminy zasługując na szczególną ochronę. W przypadku rozbudowy istniejących wiejskich układów osadniczych chronić należy naturalne walory krajobrazowe, ze szczególnym zachowaniem otwartych panoram.

3. Kierunki rozwoju gospodarczego i przestrzennego gminy

Główne założenia rozwoju przestrzennego gminy

Generalnym celem polityki przestrzennej gminy jest ukierunkowanie działań zmierzających do podnoszenia standardu warunków życia mieszkańców poprzez rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej, turystycznej i agroturystycznej, ochronę wartościowych elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności obszaru gminy dla przyszłych inwestorów.

Podstawą osiągnięcia celów polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy.

Szanse dla rozwoju i aktywizacji gminy Ręčno stwarzają:

- rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej oraz turystyki w oparciu o znaczne walory środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego, a także istniejącą bazę turystyczną,
- aktywizacja rolnictwa w oparciu o agroturystykę,
- rozwój rolnictwa ekologicznego, specjalistycznego,
- wzrost zainteresowania społeczeństwa pozalokalnego nabywaniem działek rekreacyjnych w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo, planowanych do zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego,
- istniejące rynki zbytu w sąsiednich miastach powiatowych - Piotrkowie Trybunalskim oraz Radomsku,
- podniesienie standardu dróg - rozwój sieci komunikacyjnej sprzyja uaktywnieniu działalności handlowo-gastronomicznej oraz różnych form działalności gospodarczej.

Wśród zakładanych przemian do najważniejszych zadań powinny należeć:

- rozwój gospodarki turystycznej i agroturystycznej oraz działalności gospodarczo-usługowej, które tworząc nowe miejsca pracy wpłyną na aktywizację zawodową mieszkańców gminy,
- prowadzenie działalności edukacyjnej mieszkańców wsi w celu przygotowania i ułatwienia im zmiany działalności gospodarczej w kierunku agroturystyki,